

Folkengo vollako presidentosko velkiba 2024

Finitiko folki velkavena presidentos aro velkiba mahkar ĥou bereĥesko tiija. Aro presidentosko velkiba vojula aaĥĥes dui lyija diiben.

Ke iek alsiboskiiro/-i lela butide sar paĥ liijime lyijenna aro vaaguno velkiba, les velkavena reetes presidenteske.

Aro presidentesko velkiba stellavena vauro lyija diiben, ke tšek alsibonkiiro na lela praal paĥ lyijenna aro vaaguno lyija diiben.

Vauro lyija diiben stellavena maĥkar dola dui alsibongiiren, koone liine butide lyiji aro vaaguno lyija diiben.

Vaaguno lyija diiben:

Velkibosko diives hin kurko 28.1.2024

Gnaaluno lyija diiben hin aro Finitiko them 17.–23.1.2024

Gnaaluno lyija diiben aro auriako themme hin 17.–20.1.2024.

Vojime vauro lyija diiben:

Velkibosko diives hin kurko 11.2.2024

Gnaaluno lyija diiben hin aro Finitiko them 31.1.–6.2.2024

Gnaaluno lyija diiben aro auriako themme hin 31.1.–3.2.2024

Presidentesko butti

Presidentos liedila Finitiko aurino politika tšetanes fallibaha.

Presidentos džorjila laagi, so parlamentos hin boijudas.

Presidentos naujila ĥeeruno ministeros ta vaure ministri aro lengo butti.

Panna jou naujila dömmiboskiire ta utše tšenstako komuja.

Jou ĥluutila kurribosta ta freedibosta. Presidentos hyövula endo aro lesko ĥluutiba parlamentosko boijiba.

Koon lela del lyija?

Tu vojuveha del to lyija aro presidentosko velkiba,

- ke tu aaĥĥeha Finitiko folkiboskiiro ta
- ke tu aĥĥeha 18 bereĥ sistones 28.1.2024.

Koones tu vojuveha del lyija?

Ringi (politikaane) ta velkibosko sankibi vojuvena tšuuven alsibongiire aro presidentosko velkiba.

Alsiboskiires mote aaĥĥes föddimen Finitiko folkeskiiro.

Presidentosko alsibongiire hin velkimen aro hilo them, jakkes tu vojuveha del to lyija tšek alsiboskiires so tu kammeha.

Sakka alsiboskiires hin pesko iego alsibosko numra. Alsiboskiiresko numri hin naalal aro lyija diibenesko stedos ta aro lyija diibenesko skoopa. Tu leha džaaniba alsibongiirena naalal merknos patrenna, dikkibosko mohtenna ta internetosta.

Lyija diibenesko horttibosko phukiba

Ke tuut hin horttiba te del to lyija, tu leha dotta tšeere liin.

Aro liin hin dui lyijahorttibosko puhikba.

Tu leha lyijahorttibosko phukiba elektriikaanes, ke tu hin liijal aro to rikkiba Suomi.fi-tšenstiba. Suomi.fi hin Digi- ta folkesko džaanibosko tšenstako tšensti. Tu vojuveha te drapavel dotta butide aro adresso www.suomi.fi/viestit.

Tu vojuveha, ke tu deha to lyija aro velkibosko diives elle gnaalunes. Ke tu deha to lyija aro velkibosko diives, dik to lyija diibenesko stedos tukko lyija horttibosko phukibosta.

Ke tu deha to lyija gnaalunes, tu vojuveha del to lyija kai tšeeni gnaaluno lyija diibenesko stedos.

Lyija horttibosko phukibaha hin listos to neeruno thaanengo gnaaluno lyija diibenesko stedenna.

Lyija diibenesko phukiba na hyövula lel tussa aro lyija diibenesko stedos. Rökkila, te tuut hin personaalo tšeekniba.

Tšeeresco lyija diiben

Ke tu aañheha nasvalo elle tuut hin drouvo aañhiba te džal lyija diibenesko stedos ta te del to lyija doori, to vojuveha del to lyija gnaalunes aro to tšeer.

Oppenbaaraves aro tšeeresco velkiba aro to iego phuujaako mañkurno velkibosko phaaleske phuujaake **sistones 16.1.2024 kamana 16.**

Bañibosko numra hin lyijahorttibosko phukibossa. Tu vojuveha puñhes mañkurno velkibosko phaalesko phuujata tildžaanibi tšeerlyija diibenesta. Ke aro presidentosko velkiba stellavena vauro lyija diiben, to tšeer lyija diibenesko oppenbaariba hin džorales panna aro vauro lyija diiben.

Jakkes tu deha lyija gnaalunes

Tu vojuveha del to lyija aro presidentosko velkiba gnaalal, kai tšeeni aro gnaaluno lyija diibenesko stedos.

Gnaalal lyija diiben aro Finitiko them hin 17.–23.2024

Gnaalal lyija diiben aro auriako themme hin 17.–20.1.2024

Ke aro presidentosko velkiba stellavena vauro lyija diiben, tu niina vojuveha del to lyija aro velkibosko diives elle gnaalal.

Vauro velkibosko gnaaluno lyija diiben aro Finitiko them hin 31.1.–6.2.2024.

Vauro velkibosko gnaaluno lyija diiben aro auriako themme hin 31.1.–3.2.2024.

Le tussa aro lyija diiben personaalo tšeekniba kai hin faraba, sar passportos, personaalo pelħkos elle traadibosko belħkos.

Tšeer jakkes aro gnaaluno lyija diibenesko stedos:

- 1. Sika tukko personaalo tšeekniba tšenstiboskiireske.**
Tšenstiboskiiro dikkela douva ta dela tukke lyija diibenesko biljetos.
- 2. Dža aro lyija diibenesko skoopa.**

Ran apo lyija diibenesko biljetos klaarimes doolesko alsibonkiiresko numra, kooneske tu deha to lyija. Ma ran apo lyija diibenesko biljetos tšii vauro. Alsibongiirengo numri tu dikkeha alsibongiirengo listata, so hin apo lyija diibenesko skoopako vanta.

- 3. Phagar lyija diibenesko biljetos mañkarjatta jakkes, te tšek na vojula dikkes numra.**
- 4. Dža paalal velkibosko tšenstiboskiiresko neer.**
Jou stampjila lyija diibenesko biljetos ta dela douva tukke aro bruuno rannibosko skoora.
- 5. Tšu stamplime lyija diibenesko biljetos aro rannibosko skoora ta starja skoora phallo.**
- 6. Velkibosko tšenstiboskiiro puñhela, te tu ranneha teelal blanketos.**
Teelal rannibaha tu sambuotaveha, te tu kokares hin pherdal lyija diibenesko biljetos, liijal doi stamplos ta tšundal phallo douva aro rannibosko skoora.
- 7. Sistones tšenstiboskiiro tšuuvela bruuno rannibosko skoora ta blanketos aro dželto biñibosko skoora.**
Tšenstiboskiiro starjila dželto liinesko skoora phallo. Douva bitšavena aro to tšeeresko phuu jako mañkurno velkibosko phuuja.

Jakkes to deha to lyija aro velkibosko diives

Velkibosko diives hin kurko 28.1.2024.

Vojime vauro velkibosko velkibosko diives hin kurko 11.2.2024.

Velkibosko diives lyija diibenesko stedi hin phirro kamana 9–20.

Tu vojuveha del to lyija endo aro doi lyija diibenesko stedos, so drabila apo to lyija horttibosko phukiba.

Le aro lyija diibenesko stedos tussa personaalo tšeekniba, sar pasportos, personaalo belñkos elle traadibosko belñkos.

Tšeer jakkes aro lyija diibenesko stedos:

1. Sika to personaalo tšeekniba velkibosko tšenstiboskiireske.
Tšenstiboskiiro starkila douva, roodela to nau velkibosko listata ta dela tukke lyija diibenesko biljetos.
- 2. Dža aro lyija diibenesko skoopaa.**
Ran apo lyija diibenesko biljetos klaares alsiboskiiresko numra, kooneske tu deha to lyija. Ma ran apo lyija diibenesko biljetos tši vauro. Alsibongiirengo numri tu dikkeha alsibongiirengo listata, so hin apo lyija diibenesko skoopako vanta.
- 3. Phagar lyija diibenesko biljetos mañkarjatta jakkes, te tšek na vojula dikkes numra.**
- 4. Dža paalal velkibosko tšenstakiiresko neer.**
Jou stampjila lyija diibenesko biljetos.
- 5. Tšu stamplime lyija diibenesko biljetos aro velkibosko moñto.**

Koonesta tu leha ñañtiba?

Velkibosko tšenstibongiire sikjavena ta ñañtavena tuut aro lyija diibenesko stedos.

Aro lyija diibenesko stedos hin panna velkibosko ñañtiboskiiro. Tu vojuveha puñhes les te ñañtaves tuut aro lyija diibenesko skoopaa, ke tu na kokares vojuveha te rannes alsiboskiiresko numra apo lyija diibenesko biljetos.

Velkibosko ñañtiboskiiro vojula aañhes panna komunis, koones tu hin kokares velkadal. Jou vojula aañhes iego elle neeruno komunis. Velkibosko ñañtiboskiiro na lela endo aañhes alsiboskiiro elle lesko neeruno komunis.

Velkibosko ñañtiboskiiro na lela te phennes tšekkeske, kooneske tu deha to lyija.

Velkibosko tšorjilba

Sakka iek ħluutila kokares, kammelako jou te del lesko lyija ta kooneske jou kammela te del lesko lyija.

Velkibosko tšorjilba mienila douva, te tuut naa mostiba phennes tšekkeske, kooneske tu diijal to lyija.

Velkibosko tšorjalibosko straal tu pherdeha lyija diibenesko biljetos aro lyija diibenesko skoopo.

De to lyija aro presidentosko velkiba! Jakkes to vujeveha angouvaves doi, koon faalila presidentosko buttia följime ħou bereħ.

Aro dai sikjiba rakkavena hajime tšimbaha lyija diibenesta ta presidentosko velkibonna 2024.

Butide džaaniba tu laħħeha adreseatta: www.velkibi.fi

Tu vojuveha puħħes velkibonna ta lyija diibenesta panna horttibosko minesteriosko tšenstibosko numresta 0900 9 4770.

Tu vojuveha bitšaves puħħibi panna WhatsApp boodensa aro numra 050-4388730.

Tasavallan presidentin vaali 2024

Tasavallan presidentin vaali 2024

Suomen kansalaiset valitsevat presidentin vaalissa kuuden vuoden välein.

Presidentinvaalissa voi olla kaksi äänestystä.

Jos yksi ehdokkaista saa ensimmäisessä äänestyksessä enemmän kuin puolet annetuista äänistä, hänet valitaan suoraan presidentiksi.

Presidentinvaalissa järjestetään toinen äänestys, jos kukaan ehdokas ei saa ensimmäisessä äänestyksessä yli puolia äänistä.

Toinen äänestys järjestetään niiden kahden ehdokkaan välillä, jotka saivat ensimmäisessä äänestyksessä eniten ääniä.

Ensimmäinen äänestys:

Vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024.
Ennakkoäänestys on Suomessa 17.–23.1.2024.
Ennakkoäänestys ulkomailla on 17.–20.1.2024.

Mahdollinen toinen äänestys:

Vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2024.
Ennakkoäänestys on Suomessa 31.1.–6.2.2024.
Ennakkoäänestys ulkomailla on 31.1.–3.2.2024.

Presidentin tehtävät

Presidentti johtaa Suomen ulkopoliitikkaa yhdessä hallituksen kanssa.

Presidentti vahvistaa lait, jotka eduskunta on hyväksynyt.

Presidentti nimittää pääministerin ja muut ministerit tehtävänsä.

Lisäksi hän nimittää tuomarit ja eräät korkeat virkahenkilöt.

Hän päättää sodasta ja rauhasta.
Presidentti tarvitsee kuitenkin päätökselle eduskunnan suostumuksen.

Kuka saa äänestää?

Voit äänestää presidentinvaalissa,

- jos olet Suomen kansalainen ja
- jos olet täyttänyt 18 vuotta viimeistään 28.1.2024.

Ketä voit äänestää?

Puolueet ja valitsijayhdistykset voivat asettaa ehdokkaita presidentinvaaliin. Ehdokkaan täytyy olla syntyperäinen Suomen kansalainen. Presidenttiehdokkaat ovat ehdolla koko maassa, joten voit äänestää ketä ehdokasta tahansa.

Jokaisella ehdokkaalla on oma ehdokasnumerosa. Ehdokkaiden numerot ovat esillä äänestyspaikoilla ja äänestyskopissa. Saat ehdokkaista tietoa esimerkiksi lehdistä, televisiosta ja internetistä.

Äänioikeusilmoitus

Jos sinulla on oikeus äänestää,
saat siitä kotiisi kirjeen.
Kirjeessä on kaksi äänioikeusilmoitusta,

Saat äänioikeusilmoituksen sähköisenä,
jos olet ottanut Suomi.fi-palvelun käyttöön.
Suomi.fi on Digi- ja väestötietoviraston palvelu.
Voit lukea siitä lisää osoitteesta www.suomi.fi/viestit.

Voit valita, äänestätkö vaalipäivänä vai ennakkoon.
Jos äänestät vaalipäivänä,
katso äänestyspaikkasi äänioikeusilmoituksesta.

Jos äänestät ennakkoon,
voit äänestää missä tahansa
ennakkoäänestyspaikassa.
Äänioikeusilmoituksen mukana on luettelo
lähialueesi ennakkoäänestyspaikoista.

Äänioikeusilmoitusta ei tarvitse
ottaa mukaan äänestyspaikalle.
Riittää, että sinulla on henkilöllisyystodistus.

Kotiäänestys

Jos olet sairas tai sinun on kohtuuttoman vaikeaa
mennä äänestyspaikalle ja äänestää siellä,
voit äänestää ennakkoon kotonasi.

Ilmoittaudu kotiäänestykseen
oman kuntasi keskusvaalilautakunnalle
viimeistään 16.1.2024 kello 16 mennessä.
Puhelinnumero on äänioikeusilmoituksessa.
Voit kysyä keskusvaalilautakunnalta lisätietoja
kotiäänestyksestä.

Jos presidentinvaalissa järjestetään toinen äänestys,
kotiäänestykseen ilmoittautumisesi on voimassa
myös toisessa äänestyksessä.

Näin äänestät ennakkoon

Voit äänestää presidentinvaalissa ennakkoon
missä tahansa ennakkoäänestyspaikassa.

Ennakkoäänestys Suomessa on 17.–23.1.2024.
Ennakkoäänestys ulkomailla on 17.–20.1.2024.

Jos presidentinvaalissa järjestetään toinen äänestys, voit siinäkin äänestää vaalipäivänä tai ennakkoon.

Toisen vaalin ennakkoäänestys Suomessa on 31.1.–6.2.2024.

Toisen vaalin ennakkoäänestys ulkomailla on 31.1.–3.2.2024.

Ota äänestykseen mukaan kuvallinen henkilöllisyystodistus, esimerkiksi passi, henkilökortti tai ajokortti.

Toimi näin ennakkoäänestyspaikalla:

1. Näytä henkilöllisyystodistus vaalivirkailijalle.

Virkailija tarkistaa sen ja antaa sinulle äänestyslipun.

2. Mene äänestyskoppiin.

Kirjoita äänestyslippuun selvästi sen ehdokkaan numero, jota äänestät. Älä kirjoita äänestyslippuun mitään muuta. Ehdokkaiden numerot näet ehdokasluettelosta, joka on äänestyskopin seinällä.

3. Taita äänestyslippu keskeltä niin, että kukaan ei voi nähdä numeroa.

4. Palaa vaalivirkailijan luokse.

Hän leimaa äänestyslipun ja antaa sinulle ruskean kirjekuoren.

5. Laita leimattu äänestyslippu kirjekuoreen ja liimaa kuori kiinni.

6. Vaalivirkailija pyytää, että allekirjoitat lomakkeen.

Allekirjoituksella vakuutat, että olet itse täyttänyt äänestyslipun, saanut siihen leiman ja sulkenut sen kirjekuoreen.

7. Lopuksi virkailija laittaa ruskean kirjekuoren ja lomakkeen keltaiseen lähetekuoreen.

Virkailija liimaa keltaisen kirjekuoren kiinni. Lähetys toimitetaan kotikuntasi keskusvaalilautakuntaan.

Näin äänestät vaalipäivänä

Vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024.

Mahdollisen toisen vaalin vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2024.

Vaalipäivänä äänestyspaikat ovat auki kello 9–20.

Voit äänestää vain siinä äänestyspaikassa, joka lukee äänioikeusilmoituksessasi.

Ota äänestykseen mukaan kuvallinen henkilöllisyystodistus, esimerkiksi passi, henkilökortti tai ajokortti.

Toimi näin äänestyspaikalla:

1. Näytä henkilöllisyystodistus vaalivirkailijalle.

Virkailija tarkistaa sen, etsii nimesi vaaliluettelosta ja antaa sinulle äänestyslipun.

2. Mene äänestyskoppiin.

Kirjoita äänestyslippuun selvästi ehdokkaan numero, jota äänestät. Älä kirjoita äänestyslippuun mitään muuta. Ehdokkaiden numerot näet ehdokasluettelosta, joka on äänestyskopin seinällä.

3. Taita äänestyslippu keskeltä niin, että kukaan ei voi nähdä numeroa.

4. Palaa vaalivirkailijan luokse.

Hän leimaa äänestyslipun.

5. Pudota leimattu äänestyslippusi vaaliurnaan.

Keneltä saat apua?

Vaalivirkailijat neuvovat ja auttavat sinua äänestyspaikalla.

Äänestyspaikalla on myös vaaliavustaja. Voit pyytää hänet avuksi äänestyskoppiin, jos et itse pysty kirjoittamaan ehdokkaan numeroa äänestyslippuun.

Vaaliavustajana voi toimia myös henkilö, jonka olet itse valinnut. Hän voi olla esimerkiksi omainen tai läheinen. Vaaliavustaja ei saa kuitenkaan olla ehdokas tai ehdokkaan läheinen.

Vaaliavustaja ei saa kertoa kenellekään, ketä äänestit.

-

Vaalisalaisuus

Jokainen päättää itse, haluaako äänestää ja ketä äänestää.

Vaalialaisuus tarkoittaa sitä,
että sinun ei tarvitse kertoa kenellekään, ketä äänestät.

Vaalialaisuuden takia
täytät äänestyslipun äänestyskopissa.

-

**Äänestä presidentinvaalissa! Näin vaikutat siihen,
kuka hoitaa presidentin tehtäviä seuraavat kuusi vuotta.**

Tässä esitteessä kerrotaan selkokielellä
äänestämisestä ja presidentinvaalista 2024.

Lisää tietoa löydät osoitteesta: www.vaalit.fi

Voit kysyä vaaleista ja äänestämisestä
myös oikeusministeriön palvelunumerosta
0800 9 4770.

Voit lähettää kysymyksesi myös WhatsApp-viestillä
numeroon 050 438 8730.